

מקריבים עבורנו קרבנות, האם שלוחי דידן
היו [האם הם נחשבים שלוחים שלנו], או
שלוחי דשמיא הוּוּ? (51)

למאי נפקא מינה?

לענין מודר הנאה. דהיינו, אם ישראל מודר
הנאה מהכהן.

אי אמרת שלוחי דידן הוּוּ, הא מהני ליה
הכהן לישראל בהקרבת קרבנותיו, שעושה
את שליחותו, ואם כן, אסור לו להקריב
קרבנותיו.

ואי אמרת שלוחי דשמיא נינהו — שרי. אף
על גב שעל ידי עבודת הכהן הוא גיתר
באכילת קדשים, היות וגרמת הנאה בעלמא
הוא.

מאי?

תא שמע ממשנתנינו. דתנן: מקריב עליו קיני
זבין כו'.

ואי אמרת שהכהנים שלוחי דידן הם, הרי
קא מהני ליה הכהן למודר בהקרבת
קרבנותיו, ולמה מותר לו להקריב עבורו?

אלא על כרחך, שלוחי דשמיא הם, ולכן
מותר לכהן להקריב עבור המודר.

לפי שכל המוציא מעות הקדש לחולין, אף
אם כשהוציא היה סבור שהמעות של חולין
— הרי הוא מועל, לכן אף זה, המודר,
כששתמש בככר, אף שלא נתכוין להשתמש
בדבר איסור — הרי הוא מועל.

מתניתין: לה-ב

ותורם המדיר את תרומתו ומעשרותיו של
המודר לדעתו [ובגמרא להלן [לו ב] יתפרש
לדעת מין].

ומקריב עליו, דהיינו — לצורך המודר, קיני
זבין, קיני זבות, קיני יולדות [קרבנות אלו
נקראים קינים, משום שמביאים שני תורים],
הטאות ואשמות.

ומלמדו מדרש, הלכות⁽⁴⁹⁾ ואגדות [דברי
חכמים שהסמיכום על הפסוקים], כיון
שמצות לאו ליהנות נתנו.

אבל לא ילמדנו מקרא [ובגמרא יתפרש
הטעם].

אבל מלמד הוא את בניו ואת בנותיו
מקרא⁽⁵⁰⁾.

גמרא:

איבעיא להו: הני כהני [הכהנים], כשהם

49. הלכה למשה מסיני. רא"ש להלן [ל"ו ע"ב].

50. כתב התו"ט בשם התוס', דהיינו משום
שאין המודר חייב לתת שכר מלמד לבניו. ותמה
הרש"ש, אמאי לא הביא התו"ט את דברי
הרמב"ם [בפ"א מהל' תלמוד תורה הל"ג],
שחייב אדם לשכור מלמד לבנו. וכן שם בהלכה
ז', עיי"ש. וכ"פ הטוש"ע סי' רמ"ה. ועיי"ש

שהאריך.

והרא"ש להלן כתב, דאף שמצוה על האב
ללמד את בנו, שמא היה מוצא אחר שהיה
מלמדו. דבכל מידי דלא עביד המדיר מידי
לנפשיה דמודר, בטעמא כל דהו אמר דלא מיקרי
הנאה.

51. אף על גב שבמסכת קידושין [כ"ג ע"ב]

וראיה לדבר, שהרי אדם מביא קרבן על בניו ועל בנותיו הקטנים, אף שאין זה נחשב מדעתם, שהרי לקטן אין דעת. שנאמר: "זאת תורת הזב", "תורת" הוא כלל, ובא לרבות, בין אם הוא גדול, ובין אם הוא קטן.

אם כן, הוא הדין שיכול אדם להביא קרבן על חבירו שלא מדעתו, כאשר הקרבן אינו על חטא, כמו הקרבנות שבמשנתנו, אך קרבן על חטא צריך דעת בעלים [ר"ן].

ואם כן, אדרבה, מזה ששנה התנא דווקא קרבנות אלו, אפשר לפשוט שכהנים שלוחי דידן נינהו, ולכן מקריב עליו דווקא קרבנות מחוסר כפרה, ולא שאר קרבנות⁽⁵⁴⁾.

ותמהינן: אלא מעתה, לרבי יוחנן, שדרש

ורחינן: וליטעמיך, לדברך, שאתה רוצה לפשוט ממשנתנו ששלוחי דרחמנא נינהו, אם כן, למה שנה התנא שמקריב עליו קרבנות מסויימים: קיני זבין וכו', ליתני סתם: "מקריב עליו קרבנות", שהרי אם הכהנים שלוחי דרחמנא הם, מותרים להקריב עבורו כל קרבן!⁽⁵²⁾

אלא על כרחך צריך לומר, שנקט התנא דווקא קרבנות אלו, משום שמחוסרי כפרה, דהיינו, זב וזבה, יולדת ומצורע [נקראים "מחוסרי כפרה", משום שאסורים להכנס למקדש ולאכול בקדשים עד שיביאו כפרתן] — שאני [שונה הדבר], ודווקא עבורם מותר לכהן להקריב.

דאמר רבי יוחנן: הכל [כל הקרבנות] צריכינן דעת בעלים⁽⁵³⁾ — הוינן ממחוסרי כפרה.

דרחמנא נינהו, נקט קרבנות אלו לרבותא, דאף דמחוסרי כפרה, ומתכשרי בהך קרבן למיכל בקדשים, ואף ששויה שליח בהדיא — מותר. וכתב המאירי, דהיינו טעמא דשרי, משום דהוה גרמא בעלמא. או משום דעביד מצוה דידיה.

וכדברי הריטב"א, דאי שלוחי דרחמנא נינהו, שרי אף בשויה שליח בהדיא, כתבו גם הרא"ש והרשב"א. דכל דבר דלא בעינן שליחות, מותר אף בשליחות. וכן כתב המאירי, דללמד מקרא מותר אף בשליחות.

אבל דעת הרמב"ן, דאסור ללמד מקרא אם אמר לו הנאסר שילמדנו, דהוה כשלוחו, והוי הנייה לו שנעשית שליחותו.

53. ואין להביא מדבריו ראיה שהכהנים שלוחי דידן, ולכן צריך דעת, משום שאפשר לומר שכך היא גזירת הכתוב, שדווקא כשיש דעת בעלים, אזי נעשים הכהנים שלוחי דרחמנא.

54. כך כתב הר"ן. אמנם כתב דעדיין לא נפשטה

מסיק רב הונא ששלוחי דרחמנא נינהו, שאם לא כן, האם יתכן דבר שאנחנו לא יכולים לעשות, ואפשר למנות לצורך זה שליח?! מכל מקום כאן רוצה הגמרא לפשוט ממשנה או ברייתא. ר"ן.

והתוס' במסכת יומא [י"ט ע"ב] בתירוץ הב' כתבו, דהאבעיא בסוגיין היא אי הווי רק שלוחי דרחמנא, ואז שרי, או דהווי גם שלוחי דידן, ואסור. וכן כתב הנמוקי יוסף בסוגיין בשם הריטב"א.

והרשב"א במס' קידושין הביא די"מ דבסוגיין מיירי בעבודות הכשרות בזר, ובהא לא איפשטא. ואילו התם מיירי בעבודות הפסולות בזר.

והריטב"א הביא, דיש שפירשו, דהא דאיפשיט התם, היינו בקרבן של ישראל, דלא חזי איהו גופיה לקרובי, ולכן כהן אינו שלוחו. אבל הכא איבעיא לן בקרבן של כהן, דחזי איהו גופיה לאקרובי. עיי"ש.

52. וכתב הריטב"א, דלשיטה זו, ששלוחי

קטנה, אלא ללמדנו שמביא אדם קרבן אשתו, בין אם היא פקחה, ובין אם היא שוטה. שכן באמת כך הוא הדין, שאדם מביא קרבן על אשתו שוטה, כדברי רבי יהודה.

דתניא, רבי יהודה אומר: לענין קרבן עולה ויורד, דהיינו, קרבן שדינו שונה בין אדם עשיר לאדם עני, שעשיר מביא קרבן יקר, ומי שאין ידו משגת — מביא קרבן פחות ממנו, הדין הוא, שאף שאשה נשואה לעולם אינה נחשבת עשירה, שהרי מה שקנתה אשה — קנה בעלה, מכל מקום, אדם עשיר, מביא קרבן עשיר על אשתו⁽⁵⁶⁾. ומביא כל קרבנות שחייבת.

[אבל אינו חייב להביא עבורה נדרים ונדבות שחייבה היא את עצמה⁽⁵⁷⁾].

לפי שכך כותב לה בכתובתה: ואחריות דאית ליה עלי מן קדמת דנא⁽⁵⁸⁾.

ממה שכתוב "זאת תורת הזב", שהיינו בין גדול ובין קטן, האם נדרוש כך גם במה שכתוב "זאת תורת היולדת וגו'", שהכוונה בין קטנה ובין גדולה?

הרי אי אפשר לומר כך! וכי קטנה בת לידה היא?!

והא תני רב ביבי קמיה דרב נחמן: שלש נשים משמשות במוך [חייבות]⁽⁵⁵⁾ לשמש בהנחת מוך באותו מקום, כדי שלא יתעברו, משום שעבורן — סכנה היא להן]: קטנה, ומעוברת, ומניקה.

והטעם שקטנה משמשת במוך — שמא תתעבר ותמות! ומוכח שקטנה אינה יכולה ללדת, ואם כן, אי אפשר לדרוש כך מהמקרא!

ומתצינן: החיא, מה שנאמר "זאת תורת היולדת", לא בא הכתוב "תורת" לרבות

57. שאם לא כן, הרי היא יכולה להחריב בעלה על ידי נדרים ונדבות שתידור. תוס'.

58. כך היא הגירסא לפנינו. ובר"ן יש גירסא אחרת. וזה לשון הר"ן: "ה"ג: דתניא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכל קרבנות שהיא חייבת. א"ר יהודה: לפיכך אם פטרה — אינו חייב באחריות. שכך כותבת לו: ואחריות דאית לי עליך מן קדמת דנא".

ופירש הר"ן דה"פ: אדם מביא קרבן עשיר על אשתו, שאע"פ שכל אשה שיש לה בעל לא היא עשירה, שהרי כל מה שקנתה אשה — קנה בעלה, אפ"ה, כיון שבעלה עשיר, מביא בשבילה קרבן עשיר בקרבנות שהיא בעולה ויורד, לפי שהבעל חייב בקרבנות אשתו, וכן כל קרבנות שהיא חייבת, למעוטי נדרים ונדבותיה. רבי

בעיינתו לגמרי, משום שאפשר לומר שנקט התנא קרבנות אלו לרבותא, שאף על פי שמתירו על ידי הקרבן לאכול בקדשים — בכל זאת מותר להקריב עבורו, וכל שכן שיכול להקריב עבורו שאר קרבנות.

55. כך כתב הר"ן. אמנם רש"י במס' יבמות [י"ב ע"ב] כתב דמותרות הן לשמש במוך, ואינן כמשחיות את הזרע.

56. כך כתב המפרש, וכן הוא לפי פירוש הר"ן. והתוס' כתבו, דהיינו שאם היתה חייבת קרבנות חובה, אין יכול הבעל לומר, הרי עניה היא, ואין לה שום דבר, אלא הרי הוא חייב לתת לה. עיי"ש.